

גורא ארדינסט / רמי בן נתן (קליינברג) / אורי נוי / ניר אמודאי / יואב דנקנר* / רועי קנר* / רן שפרינצק / מרים קליינברג-אתר / הדס בקל / ויוה גייר / מיכל חוטשילד* / דפנה פוקס / נועה גבע / נעמה לוי / תומר ויסמן* / ערן וינר / נדב אולגן / אבי סתיו / שרון אליסטר / אביב סויסה / נטע ברומברג / אפרת רפאלי / יעל לבין / טל סזריק / רותם ידידיה / נעמה ארליך / ירון כהן* / יעל בן יאיר / אריק ברטאייזן / אלעד ארליך / נתנאל דויטש / עמיחי פרי / מודי שרפסקי / גיל לבקוביץ' / יונתן בר אורין / אלישבע חסון הרשקוביץ' / חן נאמן / אפרת רוזנר / טלי סרוז / הגר קסחי / גל רוב / ענת שקד / אפרת ציבולסקי / הילה גפני / נועה בר / דניאל הניס ניסן / צבי איצקוביץ' / ניר סולוכו / הדס ארנברג / אילן ליסנר / יעל גרשון גוברניק / ליאור שוט / חי יפרח / יהודית מעין פינטוב / עמית קוב-רום / אור אלקון / אלין טל / מאירה עדר / אלסוג גיל-אור / אביב אבנן / אורטל בן אהרון / שירה ירום / לונה הלון /// *חבר גם בלשכת עוה"ד במדינת ניו יורק /// יועץ מיוחד / חי ברוך

25 בנובמבר, 2015

הנדון: הקמת רשות החשמל במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

ביום 19.11.2015 התקבל התיקון לחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 ("החוק" ו-"התיקון") שעניינו הקמת רשות החשמל במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ("הרשות", "משרד האנרגיה"). הרשות אשר תוקם מכוח החוק, עתידה למזג בין מינהל החשמל לבין הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל.

על פי דברי ההסבר להצעת החוק (מיום 31.8.2015),¹ במסגרתה הוצע התיקון, התיקון נועד לקבוע בחוק חלוקה ברורה של הסמכויות בין הגורמים האמונים על הסדרת הפעילות במשק החשמל, לרבות שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ("השר"), שר האוצר והרשות המוקמת, וכן לקבוע כי הרשות המוקמת תפעל לפי מדיניות השר ומדיניות הממשלה, ותעסוק ברגולציה, תעריפים, הסדרות ורישיונות.

להלן קישור לנוסח החוק האחרון שפורסם באתר הכנסת (טרם פורסם ברשומות):

http://fs.knesset.gov.il/20/law/20_ls2_pb_316230.pdf

להלן יפורטו עיקרי התיקון.

קביעת מדיניות השר

1. לפי התיקון (סעיף 57א לחוק), השר יהא רשאי לקבוע מדיניות, תוך התייעצות עם הרשות, בין היתר, ביחס לתכנית אב ארוכת טווח, מדיניות מתן רישיונות, תמהיל מקורות האנרגיה וטכנולוגיות הייצור. כן יהיה רשאי השר, בהתייעצות עם שר האוצר, לקבוע מדיניות אף ביחס לתכנית פיתוח רב-שנתית וקידום התחרות במשק החשמל ("מדיניות השר"). מדיניות השר והעקרונות לקביעתה יפורסמו באתר האינטרנט של משרד האנרגיה, לרבות הוראות לגבי תחולתם.

תפקידי הרשות וסמכויותיה

2. תפקידי הרשות:

- 2.1. על פי הוראות החוק (סעיף 30 לחוק), עובר לתיקון, ניתנו לרשות שלושה תפקידים אלה: (1) קביעת תעריפים ודרכי עדכונם; (2) קביעת אמות מידה לרמה, טיב ואיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני ("ש"ח"); (3) מתן רישיונות ופיקוח על מילוי תנאים שנקבעו בהם.
- 2.2. על פי הוראות התיקון, נוספו לרשות, התפקידים הבאים: (1) קביעת כללים שעניינם תנאים למתן רישיון, דרכי בחירה בין מבקשי רישיון, נהלים להגשת בקשה לרישיון, חובות בעל רישיון

¹ הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015.

וכיו"ב, ככל שכללים כאמור לא נקבעו על ידי השר; (2) פיקוח על מילוי הוראות החוק על ידי בעלי רישיונות.

3. מתן רישיונות:

3.1. על פי הוראות החוק (סעיפים 9, 11 ו-13 לחוק), עובר לתיקון, תוקפו של כל רישיון היה מותנה בקבלת אישור השר. יתר על כן, העברת רישיון, שעבודו, העברת שליטה בבעל רישיון, החזקת אמצעי שליטה של בעל רישיון בבעל רישיון אחר, ביטול רישיון או התלייתו היו מותנים גם כן באישור השר.

3.2. על פי הוראות התיקון, הסמכות בכל העניינים הללו תעבור לרשות, למעט ביחס למתן, ביטול או התליית הרישיונות הבאים, שנותרו מותנים בקבלת אישור השר: (1) רישיונות לייצור ולהספקת חשמל בהיקף העולה על 100 מגוואט, (2) רישיון חלוקה שהיקפו עולה על 5% מהיקף הצריכה השנתית, וכן (3) רישיון הולכה ורישיון מנהל מערכת.

ביחס למתן רישיונות חלוקה, התיקון קובע כי ככל שסך היקף רישיונות החלוקה במשק (שאינם בבעלות חברה ממשלתית) יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתית (או שיעור גבוה מזה שיקבע על ידי השר) – כל רישיון חלוקה נוסף יהא כפוף גם הוא לאישורו של השר; כן נקבע בתיקון שהחלטת השר ביחס למתן הרישיונות כאמור תינתן בתוך 45 ימים ממועד פניית הרשות.

4. קבלת החלטות:

4.1. על פי התיקון, השר יהא רשאי להשהות החלטת רשות מסוימת בתוך תקופה של 30 ימים מן המועד בו הביאה הרשות את ההחלטה לידיעתו, אם מצא שההחלטה אינה תואמת את מדיניותו, את מדיניות הממשלה או את מטרות החוק, וזאת עד לקיומו של דיון נוסף בעניינים שבהם חרגה הרשות.

4.2. דיון נוסף כאמור ייערך בתוך חודשיים מהמועד בו הורה השר על עצם עריכתו, ובמסגרתו תהא רשאית הרשות, להותיר את ההחלטה על כנה ולבטל את ההשהיה, אם מצאה שלא חרגה מן המדיניות ונימקה את החלטתה זו.

4.3. **יצוין, שסמכות השר להשהות החלטה הינה בבחינת חידוש, וכן שסמכות זו לא תחול ביחס להחלטות הרשות בדיון נוסף ובעניין קביעת תעריפים.**

5. קביעת תעריפים:

5.1. כאמור לעיל, לשר לא תינתן הסמכות להשהות החלטת רשות בעניין קביעת תעריפים, והוראות סעיפים 25 (ד) לחוק ו- 30 (1) לחוק בנוסחם לאחר התיקון, אף קובעות בפירוש כי לרשות יישמר שיקול הדעת המלא בעניין קביעת תעריפים.

- 5.2. יחד עם זאת, נקבע בתיקון כי ביישום עקרון העלות (אליו כפופה הרשות - לפני ולאחר התיקון - בקביעת התעריפים), תכיר הרשות בעלויות הנובעות ממדיניות השר.

מבנה רשות

6. הרכב הרשות:

- 6.1. נכון להיום, מורכבת מליאת הרשות מחמישה חברים: יו"ר הרשות, ועוד ארבעה חברים שימונו על ידי הממשלה בהמלצה משותפת של השר ושל שר האוצר, מהם שני נציגי ציבור ושני נציגי ממשלה – נציג המשרד ונציג משרד האוצר.
- 6.2. לפי התיקון, הרכב המליאה יישאר זהה, אלא שהשר ימליץ לממשלה על מינוי מנכ"ל משרדו (או נציג אחר מקרב עובדי המשרד) ונציג ציבור אחד, ושר האוצר ימליץ לממשלה על מינוי הממונה על התקציבים במשרדו (או נציג אחר מקרב עובדי המשרד) ונציג ציבור נוסף. בנוסף, נקבע כי לישיבות הרשות יוזמן משקיף מקרב עובדי המשרד להגנת הסביבה, אשר ימונה גם כן על ידי הממשלה בהמלצת השר להגנת הסביבה.

7. יו"ר הרשות

- 7.1. על פי הוראות החוק, עובר לתיקון, יו"ר הרשות מונה על ידי הממשלה לפי הצעות השר ושר האוצר.
- 7.2. לפי התיקון, יו"ר הרשות, אשר ישמש גם כמנהל הרשות, ימונה על ידי הממשלה על פי הצעת השר בלבד, בהתייעצות עם שר האוצר, ויהיה כפוף ישירות לשר.
8. מנהל מינהל החשמל - החוק קובע כי מנהל מינהל החשמל יהיה כפוף ישירות ליו"ר הרשות, ויחולו עליו הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.]

שונות

- 8.1. על פי הוראות סעיף 3 לחוק, עובר לתיקון, אדם המייצר חשמל בהספק שאינו עולה על 5 מגוואט ואינו מוכרו לאחר, יהא פטור מחובת קבלת רישיון. בתיקון הובהר כי המונח "אחר" בסעיף זה לא יכלול סש"ח. המשמעות הינה, בין היתר, כי יצרנים שהספק מתקנים אינו עולה על 5 מגוואט, ומוכרים חשמל לבעלי רישיונות חלוקה, יהיו פטורים מחובת רישוי.
- 8.2. על פי הוראות סעיף 4(ב) לחוק לא יינתן לאדם רישיון ליותר מפעילות אחת, כאשר הוראות סעיף 60 (ד12), בנוסחן עובר לתיקון, קובעות שלמרות האמור, ניתן יהיה ליתן רישיון הספקה לחברה בעלת רישיון חלוקה שאינה חברה ממשלתית וזאת עד ליום 1.1.2015. בתיקון הוארך המועד האמור עד ליום 1.1.2017.

תחילה והוראות מעבר

9. תחילתו התיקון ביום 1.1.2016 ("יום התחילה").

10. בקשות לקבלת אישור שר בעניין העברת רישיון, שעבודו, העברת שליטה בבעל רישיון, החזקת אמצעי שליטה של בעל רישיון בבעל רישיון אחר, ביטול רישיון או התלייתו שהוגשו לפני יום התחילה, יישארו בטיפול השר.
11. מינוי יו"ר רשות החשמל הראשון יהיה בפטור מלא מדרישת מכרז לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, תקופת כהונתו תהיה חמש שנים, ולא ניתן יהיה לחזור ולמנותו לתקופת כהונה נוספת.
12. החלטות תקפות שהרשות לשירותים ציבוריים – חשמל קיבלה מכוח סמכויותיה לפי חוק משק החשמל, ובכלל זה החלטות וקביעות בדבר רישיונות, אמות מידה ותעריפים, ימשיכו לעמוד בתוקפן ויראו אותן כאילו התקבלו על ידי הרשות המוקמת.
13. עובדי המדינה שעבדו ברשות לשירותים ציבוריים – חשמל ועובדי המדינה שעבדו ביחידת מינהל החשמל במשרד האנרגיה יהיו לעובדים ברשות המוקמת; עובדי הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל יסיימו את כהונתם ביום 31.12.2015 וכהונותיהם של חברי הרשות המוקמת הראשונה יחלו ביום 1.1.2016 או ביום מינוי יו"ר רשות החשמל הראשון, לפי המאוחר מביניהם.
14. ככל שלא מונה יו"ר רשות החשמל הראשון, מנכ"ל משרד האנרגיה, או נציג השר מקרב עובדי משרדו, והממונה על התקציבים במשרד האוצר, או נציג שר האוצר מקרב עובדי משרד האוצר, יהיו רשאים למלא יחד את תפקידי הרשות ויוקנו להם במשותף סמכויות הרשות וסמכויות יו"ר הרשות, למעט לעניין תעריפים.
15. בנסיבות מסוימות ניתן לתת רישיון הספקה לחברה בעלת רישיון חלוקה עד ליום 1.1.2021, על אף האמור בסעיף 60(ד12) לחוק משק החשמל. לא ברור מנוסח הסעיף מתי יחול סעיף זה.
- סקירה זו ניתנת כשירות ללקוחותינו, האמור בה אינו מהווה משום חוות דעת, ייעוץ משפטי, המלצה או הצעה לפעול בדרך כלשהי. ארדינסט, בן נתן ושות', עורכי דין אינם נושאים באחריות כלשהי לנכונותם ודיוקם של הסקירה ופרטיה, ולא יישאו בשום מקרה באחריות לנזק מכל סוג ומין, שייגרם בגין השימוש במידע הכלול בסקירה זו.**

בברכה,

נדב אולגן, עו"ד מאירה עדר, עו"ד

ארדינסט, בן נתן ושות', עורכי דין